ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **B. A.**, zastoupené Mgr. Klárou Holíkovou, Sdružení pro integraci a migraci, se sídlem Baranova 33, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 4. 2013, č. j. OAM-7/ZA06-P10-2011, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2014, č. j. 4 Az 7/2013 – 75,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2014, č. j. 4 Az 7/2013 – 75, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný rozhodl v záhlaví označeným rozhodnutím o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni. Podle jeho názoru nesplnila podmínky § 12, § 13, § 14, § 14a ani § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Součástí spisového materiálu, na jehož základě žalovaný rozhodoval, byly i lékařské zprávy o zdravotním stavu žalobkyně. Z nich vyplývá, že u žalobkyně byla diagnostikovaná chronická posttraumatická porucha a hepatitis typu C.

[2] Žalovaný si v rámci správního řízení opatřil informaci organizace *„International SOS“* č. BMA-3902 ze dne 24. 2. 2012, ze které vyplývá, že v Kyrgyzstánu jsou dostupná některá antidepresiva, která žalobkyně užívá v ČR. Nelze ovšem zaručit dodání léků v případě interferonové léčby hepatitidy typu C. Z informací a lékařských zpráv dodaných žalobkyní nevyplývalo, že by její zdravotní stav bez jakýchkoliv pochyb tuto léčbu v budoucnu vyžadoval. Daná léčba navíc podle žalovaného není garantována ani občanům ČR. Z pouhých spekulací o její potřebě proto podle jeho rozhodnutí nelze dovodit důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení humanitárního azylu. Jeho účelem není poskytování výhodnější léčby v rámci

zdravotního systému ČR pro žadatele o mezinárodní ochranu. Žalobkyně nebyla v době rozhodování žalovaného v ohrožení života, kterému by nebyla vystavena ani v případě návratu do Kyrgyzstánu. Podle žalovaného jí ani nehrozilo, že by jí nebyla poskytnuta nezbytná zdravotní péče na odpovídající úrovni. Neshledal proto důvod zvláštního zřetele hodný a humanitární azyl žalobkyni neudělil.

[3] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Vytýkala mnohá procesní pochybení a namítala, že splňuje podmínky pro udělení azylu stanovené v § 12 zákona o azylu stejně jako podmínky pro doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný také podle ní řádně neposoudil možnost udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Stěžovatelka poukázala na svůj zdravotní stav a vyjádřila svůj nesouhlas se závěry žalovaného o stavu zdravotnictví v Kyrgyzstánu, které je na velmi špatné úrovni. Tvrdila, že její léčba ještě nebyla zahájena s ohledem na nejistý pobytový status. Podle žalobkyně není pravdou, že by léčba nebyla občanům ČR garantována, jen je v každém případě třeba pečlivě zvážit, zda by léčba měla spíše pozitivní než negativní dopady. V jejím případě existuje šance, že pokud bude zahájena, bude úspěšná. Nepodstoupení léčby by naopak mohlo mít fatální důsledky.

[4] Podle městského soudu byla většina námitek žalobkyně ve vztahu k udělení mezinárodní ochrany nedůvodná. Namítaná procesní pochybení v postupu žalovaného neshledal. S ohledem na zdravotní stav žalobkyně, (ne)dostupnost odpovídající zdravotní péče v Kyrgyzstánu a s přihlédnutím k zahájení léčby žalobkyně by však žalovaný měl znovu posoudit možnost udělení humanitárního azylu a doplňkové ochrany. Městský soud v té souvislosti vyšel z podkladů, které žalobkyně doložila k žalobě. Podle lékařské zprávy interní kliniky Fakultní nemocnice v Motole z 24. 5. 2013 byla žalobkyně v dané ambulanci sledována pro chronický virový zánět jater a virovou hepatitidu C. Byla plánována její antivirová léčba (kombinací pigilovaného interferonu a Ribavirinu), bez které zánět jater postupně progreduje až do jaterní cirhózy, která prokazatelně pacientům zkracuje život. Žalobkyně dále doložila potvrzení stejné kliniky ze dne 25. 10. 2013, podle kterého byla žalobkyně indikována k jednoleté ambulantní antivirové léčbě, zahájené dne 14. 10. 2013, s nutností dalšího sledování po dobu 12 měsíců po ukončení léčby. Terapie byla podle těchto podkladů pro žalobkyni zcela zásadní, protože by v opačném případě u ní pokračovalo onemocnění jater až do stadia jaterní cirhózy s možným rozvojem jaterního zhoubného nádoru. Z následných zpráv této kliniky vyplývá, že léčba je spojena s potížemi, které žalobkyni způsobují vyčerpání, bolesti celého těla, horečky a zažívací potíže včetně nežádoucích účinků v podobě útlumu krvetvorby a poruchy obranyschopnosti. Žalobkyni hrozily i další infekce.

[5] Městský soud si byl vědom, že v době rozhodování žalovaného léčba ještě nebyla zahájena. Žalovaný měl k dispozici lékařské zprávy, ze kterých vyplývalo, že žalobkyně trpí onemocněním se špatnou prognózou, pokud není léčeno. Vzhledem k obtížné dostupnosti léčby hepatitidy typu C v Kyrgyzstánu a s přihlédnutím k později zahájené léčbě v ČR se jednalo o skutečnost hodnou zvláštního zřetele. Žalovaný by proto měl znovu tyto skutečnosti vyhodnotit a posoudit, zda by žalobkyni neměl být udělen humanitární azyl (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55). Z obdobných důvodů by měl opětovně posoudit možnost udělení doplňkové ochrany. Proto městský soud rozhodnutí žalovaného zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

II. Obsah kasační stížnosti

[6] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) napadl rozsudek městského soudu kasační stížností, v níž uplatňuje důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje zrušení rozsudku a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že městský soud nerespektoval § 75 odst. 1 s. ř. s., protože nevycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Léčba žalobkyně byla zahájena až po vydání rozhodnutí stěžovatele, jednalo se tedy o zcela novou skutečnost, kterou správní orgán nemohl zohlednit, což připustil i městský soud. K prolomení zásady vyplývající z § 75 s. ř. s. může dojít, jen pokud by opačný postup vedl k rozporu s principem *non-refoulement* (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 - 65). K tomu je nezbytné konstatovat bezprostředně hrozící nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Městský soud ale výslovně uvedl, že žalobkyní vznesené námitky k posouzení její žádosti podle §14a zákona o azylu nejsou důvodné. Prolomení zásady § 75 odst. 1 s. ř. s. je proto pojmově vyloučeno.

[8] Stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu v obdobné věci ze dne 19. 5. 2011, č. j. 6 Azs 9/2011 – 87. V něm Nejvyšší správní soud přisvědčil stěžovateli, že v případě soudního přezkumu rozhodnutí o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu je namístě vycházet ze skutkového stavu, který vyšel najevo ve správním řízení. Novými skutečnostmi, týkajícími se zdravotního stavu, se tedy soud nemá zabývat. Žalobkyně navíc měla možnost podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo uplatnit nové skutečnosti v novém správním řízení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131).

[9] Rozsudek městského soudu se také podle stěžovatele dostává do rozporu s jednotnou a konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, z níž vyplývá, že *„[p]okud nastane po vydání rozhodnutí správního orgánu nová skutečnost, která má vliv na skutečný stav věci, pak k ní správní orgán přihlédne v případném novém řízení, ale nemůže to být důvod pro vyslovení nezákonnosti (či vady řízení) ve vztahu k přezkoumávanému rozhodnutí. Nejvyšší správní soud tedy nemohl provádět důkazy za účelem zjištění nových skutečností, které neexistovaly v době rozhodnutí správního orgánu, a proto také nemohl přihlížet k lékařským nálezům a zprávám o zdravotním stavu stěžovatelky z doby po datu vydání rozhodnutí žalovaného správního orgánu.“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. 4 Ads 42/2005 – 136).

[10] Stěžovatel se zabýval možností léčby žalobkyně v zemi jejího původu a ze shromážděných informací vyplynulo, že předmětná léčba je v Kyrgyzstánu dostupná a stěžovatelce nic nebrání ve využití tamějšího systému zdravotní péče. Stěžovatel zohlednil nižší úroveň zdravotní péče v Kyrgyzstánu, ale tato skutečnost je podle něj z pohledu humanitárního azylu irelevantní (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69). Stěžovatel také městskému soudu vytknul, že autoritativně konstatoval naplnění skutečnosti hodné zvláštního zřetele ve smyslu § 14 zákona o azylu. Závažná choroba sama o sobě neznamená automatické udělení humanitárního azylu. Městský soud navíc nepřijatelně zasáhl do správního uvážení stěžovatele. Soudu nepřísluší konstatovat naplnění zvláštního zřetele hodného důvodu a zavázat svým právním názorem správní orgán, neboť by tím byl porušen zákon, nerespektována konstantní judikatura a došlo by k nepřípustnému zásahu do smyslu a účelu institutu humanitárního azylu.

[11] Kasační stížnost podle stěžovatele přesahuje jeho vlastní zájmy ve smyslu § 104a s. ř. s., protože se jedná o zásadní právní pochybení soudu. Soud nerespektoval § 75 odst. 1 s. ř. s., nezákonně zohlednil tvrzení žalobkyně obsažené až v podané žalobě, ačkoliv nešlo o skutečnost, která by aktivovala princip *non-refoulement*. Nadto nepřípustně zasáhl

do správního uvážení stěžovatele a nezohlednil skutečnost, že žalobkyni nic nebrání v podání nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany či v možnosti se léčit na území ČR za podmínek stanovených zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců. Adekvátní péči by navíc měla i v zemi původu, a proto tu není dán žádný důvod pro aplikaci výjimečného institutu humanitárního azylu. Kasační stížnost je proto přijatelná.

III. Vyjádření žalobkyně ke kasační stížnosti

[12] Podle žalobkyně je kasační stížnost stěžovatele naopak nepřijatelná. Absolutně nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že soud shledal naplnění skutečností, které jsou hodny zvláštního zřetele, až na základě lékařské zprávy o zahájení léčby hepatitidy typu C. Městský soud jasně uvádí, že stěžovatel nevyhodnotil rozsah zdravotních problémů žalobkyně dostatečným způsobem. Tato skutečnost byla potvrzena i následnými lékařskými zprávami, které ale nebyly primárním důvodem pro zrušení rozhodnutí stěžovatele. Spíše potvrzovaly, že se stěžovatel nezabýval řádně skutkovými okolnostmi věci.

[13] Městský soud uvedl, že žalobkyně již v řízení o udělení mezinárodní ochrany doložila, že trpí závažným onemocněním, které je bez léčby progredující. V tomto smyslu městský soud zcela správně přisvědčil odkazu žalobkyně na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55. Nelze proto akceptovat tvrzení stěžovatele, že soud v rámci svého rozhodování nevycházel ze skutkového stavu, který vyšel najevo ve správním řízení a z jeho strany tak došlo k porušení § 75 odst. 1 s. ř. s.

IV. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti nejprve hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se Nejvyšší správní soud podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[15] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. V něm interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[16] Podle stěžovatele došlo k zásadnímu pochybení městského soudu. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat mj. tehdy, pokud soud *„v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti“* (srov. shora citované usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 - 39).

[17] Kasační stížnost je přijatelná. S odkazem na citované rozhodnutí Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, protože se městský soud dopustil hrubého pochybení. Kasační stížnost z téhož důvodu shledal důvodnou.

[18] Ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. zakazuje správnímu soudu přihlížet ke skutkovým novotám, které neexistovaly v době vydání rozhodnutí správního orgánu. Pokud by toto pravidlo neplatilo, řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu by bylo pokračováním řízení před správními orgány a přišlo by o svoji přezkumnou povahu. Správní soudnictví ale vykonává své poslání zpětně a případné změny, ke kterým došlo po stránce skutkové či právní, nemůže zásadně zohledňovat (viz Potěšil, L., Šimíček, V. a kol. *Soudní řád správní. Komentář.* Praha: Leges, 2014. s. 681). Je proto vadou řízení, rozhodne-li krajský soud v rozporu s § 75 odst. 1 s. ř. s. podle skutkového stavu existujícího v době vydání svého rozsudku, nikoliv podle skutkového stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 8 Afs 32/2008 – 59).

[19] Judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila možnost prolomení pravidla zakotveného v § 75 odst. 1 s. ř. s. v některých výjimečných případech (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2011, č. j. 4 Ads 35/2011 – 75; či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 13). Specificky pro oblast mezinárodní ochrany Nejvyšší správní soud obecně uvedl, že *„[s]oud bude povinen prolomit pravidlo stanovené v § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlédnout k novým skutkovým okolnostem z důvodu možného porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.) pouze ve výjimečných případech. A to tehdy, pokud cizinec v řízení před soudem uvede skutečnosti, které nastaly až po právní moci rozhodnutí správního orgánu nebo nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání správního orgánu, a zároveň se o těchto skutečnostech lze domnívat, že by mohly být relevantní pro možné udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a soud neshledá dostatečné záruky, že tyto nové skutečnosti budou dodatečně posouzeny v novém správním řízení“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2013, č. j. 8 Azs 27/2012 – 65). Obdobně v rozsudku ze dne 10. 7. 2014, č. j. 4 Azs 119/2014 – 43, Nejvyšší správní upřesnil, že *„[v] rámci soudního přezkumu správních rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany může nastat situace, kdy je třeba na základě čl. 10 Ústavy České republiky upřednostnit před aplikací § 75 odst. 1 s. ř. s. užití čl. 2 a 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb., (dále jen „Úmluva“). Tato situace však nastává pouze tehdy, pokud by ve smyslu uvedených ustanovení Úmluvy mohlo navrácením žadatele o mezinárodní ochranu dojít k porušení zásady non-refoulement, respektive k ohrožení práva na život nebo k porušení zákazu mučení v důsledku zhoršení situace, ke kterému v zemi žadatele o mezinárodní ochranu došlo až po vydání rozhodnutí správního orgánu.“*

[20] Odůvodnění rozsudku městského soudu je z podstatné části vystavěno na skutečnostech vzniklých až po vydání rozhodnutí stěžovatele ze dne 22. 4. 2013. Lékařské zprávy a potvrzení, o které se městský soud opřel, jsou ze dne 24. 5. 2013, 25. 10. 2013, 20. 1. 2014 a 22. 5. 2014, přičemž posuzují aktuální zdravotní stav žalobkyně, nikoliv zpětně její zdravotní stav v době rozhodování žalovaného. Samotná léčba žalobkyně, jejíž zahájení bylo viditelně rozhodujícím kritériem pro zrušující rozsudek městského soudu, byla započata až 14. 10. 2013, tedy bezmála půl roku ode dne rozhodnutí stěžovatele. Z rozsudku městského soudu je zřejmé, že pokud by nebyla zahájena léčba žalobkyně, městský soud by nejspíš nedošel k závěru o nedostatečném vyhodnocení rozsahu zdravotních problémů žalobkyně ze strany stěžovatele. Městský soud zjevně přihlížel ke skutkovým novotám, které neexistovaly v době vydání rozhodnutí správního orgánu. To městský soud uznává i v odůvodnění rozsudku, kde na str. 7 konstatuje, že v této věci jde o případ hodný zvláštního zřetele *„s přihlédnutím k tomu, že byla v případě žalobkyně léčba v ČR zahájena.“* Na stejně straně pak městský soud výslovně zmínil: „*Soud si je vědom toho, že v době,*

kdy správní orgán o žádosti o udělení mezinárodní ochrany rozhodoval, ještě léčba zahájena nebyla." Městský soud se tak vědomě pohyboval za hranou § 75 odst. 1 s. ř. s. V celém odůvodnění se jeho aplikaci ale nijak nevěnuje a nezdůvodňuje odchýlení se od skutkového stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

[21] Nejvyšší správní soud přesto přistoupil k odůvodnění rozsudku městského soudu obsahově a přezkoumal, zda v této věci materiálně nepoužil judikaturou dovozenou výjimku z aplikace § 75 odst. 1 s. ř. s. v podobě hrozby narušení principu *non-refoulement.* Je třeba připomenout, že v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu je krajský soud *„povinen se odchýlit od § 75 odst. 1 s. ř. s. a přihlížet i ke skutečnostem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany, které vyšly najevo až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, tehdy, pokud by v daném případě neshledal dostatečné záruky k tomu, že budou tyto nové skutečnosti posouzeny v novém správním řízení k tomu příslušným správním orgánem z hlediska respektování zásady non-refoulement a že bude mít žadatel o mezinárodní ochranu možnost dosáhnout soudního přezkoumání tohoto nového rozhodnutí dříve, než by mělo dojít k jeho navrácení do země původu. Tuto otázku je třeba posuzovat vždy individuálně, tedy vzhledem ke konkrétní situaci daného žadatele o mezinárodní ochranu"* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2011, č. j. 5 Azs 3/2011 – 131). Ve stejném rozsudku Nejvyšší správní dodal: *„Dostatečné záruky pro respektování zásady non-refoulement budou dány v případě, že bude vzhledem ke konkrétním okolnostem věci zcela zřejmé, že žadatel bude mít možnost podat novou žádost o mezinárodní ochranu (§ 3 odst. 2 ve spojení s § 10 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) a že tato nová žádost bude přípustná (§ 10a zákona o azylu)."* O tyto skutečnosti se opírá i stěžovatel, podle kterého hrozba narušení principu *non-refoulement* nehrozí, a žalobkyně měla možnost podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo uplatnit nové skutečnosti v novém správním řízení.

[22] Nejvyšší správní soud podotýká, že v případě velmi závažného zdravotního stavu jednotlivce lze podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva jen za velice výjimečných okolností a s ohledem na závažné humanitární důvody dojít k závěru, že by k porušení čl. 3 Úmluvy a zásady *non-refoulement* mohla vést povinnost vycestování do země původu, v níž jsou prostředky nezbytné k léčbě dané nemoci na nižší úrovni (viz rozsudek ze dne 2. 5. 1997 ve věci *D. proti Spojenému království,* stížnost č. 30240/96, § 54; rozsudek velkého senátu ze dne 27. 5. 2008 ve věci *N. proti Spojenému království*, stížnost č. 26565/05, § 42 – 43; rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 24. 6. 2003 ve věci *Arcila Henao proti Nizozemí*, stížnost č. 13669/03; či rozhodnutí o přijatelnosti ze dne 22. 6. 2004 ve věci *Ndangoya proti Švédsku*, stížnost č. 17868/03 aj.). Cizinec, kterému může být v budoucnu uložena povinnost vycestovat ze země, která je smluvní stranou Úmluvy, se zásadně nemůže dovolávat práva setrvat na území tohoto státu za účelem pokračujícího využívání zdravotních, sociálních nebo dalších služeb zabezpečovaných hostitelskou zemí (*N. proti Spojenému království*, § 42). Většina velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ve věci *N. proti Spojenému království* (§ 44 – 45) výslovně uvedla: *„Pokrok v lékařské vědě a sociální a ekonomické podmínky panující ve státě, který je smluvní stranou Úmluvy, a které převládají v přijímajícím státě, se mohou podstatně lišit, čl. 3 však neukládá státu závazek zmírňovat takové rozdíly za pomoci poskytnutí bezplatné a neomezené zdravotnické péče všem cizincům, kteří nemají oprávnění pobývat na jeho území. Opačný závěr by na státy kladl příliš velké břemeno."* [cit. dle Kopalová, M. *Věc N. proti Spojenému království (Navrácení žadatelky o azyl s HIV/AIDS do země původu).* ASPI ID: JUD139625CZ].

[23] Nejvyšší správní soud nechce nijak zlehčovat situaci žalobkyně. Musí ovšem uvést, že její nemoc nedosahuje vysokého standardu velice výjimečných okolností a závažných humanitárních důvodů, který vyplývá z judikatury Evropského soudu pro lidská práva. Předmětná léčba již měla být dle spisového materiálu ukončena a momentálně by mělo probíhat dvanáctiměsíční sledování. Zdravotní stav žalobkyně proto určitě nepředstavuje finální stádium nevyléčitelné nemoci, jako tomu bylo ve věci *D. proti Spojenému království*, kde Evropský soud

pro lidská práva shledal, že by došlo k porušení čl. 3 Úmluvy, pokud by byl stěžovatel navrácen do země původu. Žalobkyně je naopak v relativně stabilizovaném stavu. Spíše je proto v obdobné situaci jako stěžovatelka ve věci *N. proti Spojenému království*, kde většina velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva hrozící porušení principu *non-refoulement* při navrácení stěžovatelky do země původu neshledala. Podle Nejvyššího správního soudu proto v tomto konkrétním případě nebylo možné prolomit pravidlo vyplývající z § 75 odst. 1 s. ř. s. a odchýlit se ve smyslu výše citované judikatury od skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. To platí tím spíš, že stěžovatelka měla možnost podat novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, která by byla dle § 10a písm. e) zákona o azylu přípustná. V novém řízení by jí tak byly poskytnuty dostatečné záruky respektování zásady *non-refoulement*.

[24] Městský soud se proto dopustil zásadního právního pochybení, protože porušil § 75 odst. 1 s. ř. s. a rozhodl ve věci na základě skutkového stavu, který tu nebyl v době rozhodování stěžovatele, aniž by k odchýlení se od tohoto pravidla měl dostatečné důvody v podobě hrozby narušení zásady *non-refoulement*. Z toho důvodu Nejvyšší správní soud rozhodl o zrušení rozsudku městského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

[25] Nejvyšší správní soud nicméně pro další průběh řízení o žalobě považuje za nutné uvést, že se neztotožňuje s názorem stěžovatele, že městský soud nepřijatelně zasáhl do jeho správního uvážení tím, že konstatoval naplnění důvodu hodného zvláštního zřetele.

[26] Podle § 14 zákona o azylu platí, že pokud v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu. Zákonodárce tak při úpravě podmínek pro udělení humanitárního azylu zvolil kombinaci neurčitého právního pojmu *„případ hodný zvláštního zřetele“* a následného správního uvážení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72).

[27] V té souvislosti je třeba odkázat na závěry právní teorie, která dovodila, že *„[m]ezi postupem orgánu při aplikaci norem s neurčitými právními pojmy a realizací diskreční pravomoci je podstatný rozdíl, i když v obou případech má orgán určitou míru volnosti. Při interpretaci neurčitých právních pojmů se uvážení orgánu zaměřuje na konkrétní skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Objasní si význam neurčitého právního pojmu a jeho rozsah a hodnotí skutečnosti konkrétního případu z toho hlediska, zda je lze zařadit do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého právního pojmu (…). U diskreční pravomoci je úvaha orientována na způsob užití právního následku (…). Uvnitř diskreční pravomoci je správa svým způsobem sama sobě pánem, volí postup, který jí zákon umožňuje a který ona považuje pro konkrétní vztah za účelný. V žádném případě to však neznamená (…) otevření prostoru pro její libovůli či absolutistické rozhodování“* (viz Hendrych, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 80 – 81).

[28] Vzhledem ke kombinaci neurčitého právního pojmu a správního uvážení v § 14 zákona o azylu, Ministerstvo vnitra nejdříve musí interpretovat neurčitý právní pojem *„případu hodného zvláštního zřetele“* a posoudit jeho naplnění v konkrétní věci. Pokud dojde k závěru, že je tento pojem naplněn, provede správní uvážení, jak mu ukládá zákon, při němž vybere jednu ze dvou alternativ rozhodnutí – udělení či neudělení humanitárního azylu. Naopak, jestliže se o případ hodný zvláštního zřetele v konkrétní věci nejedná, není dán prostor pro jakoukoliv úvahu správního orgánu a azyl z humanitárního důvodu udělen být nemůže.

[29] Rozlišování mezi oběma fázemi rozhodování Ministerstva vnitra o (ne)udělení humanitárního azylu má zásadní význam pro jeho přezkum soudem. Na rozdíl od omezeného soudního přezkumu správního uvážení (§ 78 odst. 1 druhá věta s. ř. s.), výklad neurčitého

právního pojmu a jeho aplikace na konkrétní skutkový stav jsou v souladu s § 75 s. ř. s. plně a meritorně přezkoumatelné soudem. Zruší-li soud rozhodnutí správního orgánu, nebo vysloví-li jeho nicotnost, je v dalším řízení správní orgán podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán výkladem neurčitého právního pojmu, jak jej provedl soud, i jeho posouzením, zda skutkové okolnosti případu tento pojem naplňují či nikoliv.

[30] Ačkoliv tento závěr nebyl v minulosti v judikatuře správních soudů vždy jednoznačně přijímán, soudní praxe byla v této otázce sjednocena usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 4. 2014, č. j. 8 As 37/2011 – 154. Závěr rozšířeného senátu také plně koresponduje s názory zastávanými v odborné literatuře, podle kterých by interpretace neurčitých právních pojmů měla podléhat přezkumu s úplně stejnou intenzitou jako v případě jakýchkoliv jiných právních pojmů (viz Sládeček, V. *Obecné správní právo*. 2. vyd. Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009. s. 146; Hendrych, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 536).

[31] V posuzované věci proto nelze hovořit o zásahu do správního uvážení stěžovatele. Městský soud došel k závěru, že stěžovatel nesprávně interpretoval neurčitý právní pojem *„případu hodného zvláštního zřetele“*, čímž ovšem svou přezkumnou pravomoc nijak nepřekročil. Ve vztahu k navazujícímu správnímu uvážení stěžovatele byl soud naopak zdrženlivý. Neuložil totiž stěžovateli, aby žalobkyni udělil humanitární azyl, ale „pouze“, aby znovu uvážil o jeho udělení, a to se zřetelem k soudem konstatovanému naplnění pojmu *„případu hodného zvláštního zřetele“*. Žalovaný tak měl znovu vyhodnotit skutkový základ věci a posoudit, zda by v případě žalobkyně neměl být humanitární azyl udělen. Naplnění neurčitého právního pojmu *„případu hodného zvláštního zřetele“* ve smyslu § 14 zákona o azylu totiž nemusí automaticky vést k udělení humanitárního azylu, jak vyplývá ze znění příslušného ustanovení, podle kterého *lze* humanitární azyl v takovém případě udělit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72). Široký prostor pro uvážení správního orgánu při rozhodování o udělení humanitárního azylu ostatně vyplývá i z další judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38; rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48).

[32] Městský soud proto v dalším řízení znovu zhodnotí, zda stěžovatel řádně a správně interpretoval neurčitý právní pojem *„případ hodný zvláštního zřetele“* a posoudil jeho naplnění v dané věci. Musí přitom ale vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování stěžovatele. Zruší-li městský soud rozhodnutí žalovaného, budou v dalším řízení správní orgány vázány jeho výkladem neurčitého právního pojmu *„případ hodný zvláštního zřetele“* a jeho případným závěrem, že skutkové okolnosti posuzované věci tento pojem naplňují. Vlastní rozhodnutí o udělení či neudělení humanitárního azylu žalobkyni učiní správní orgány se zřetelem na závěry soudu, avšak na základě svého správního uvážení.

V. Závěr a náklady řízení

[33] Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s přijatelnou.

[34] Po následném posouzení kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu

řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[35] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. ledna 2015

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu